

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

TSJC.- 0000318/2019
ORIGEN: 3000260/2018 - 00
NIG: 5300542120180001884

PARTS:

Apel·lant : Sr. RRL

Procurador : Sra. EAM

Advocat : Sr. ARGDU

Apel·lant : A, SA i

B, SA

Procurador : Sra. ECC

Advocat : Sr. IPM

SENTÈNCIA 078-2020

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President : Sr. ALBERT ANDRÉS PEREIRA

Magistrats: Sr. VINCENT ANIÈRE

Sr. CARLES CRUZ MORATONES

Andorra la Vella, el 26 de juny del 2020.

En nom del Poble Andorrà.-

Reunida la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra ha vist el recurs d'apel·lació a les actuacions més amunt referenciades.

En la tramitació d'aquestes actuacions han estat observades les prescripcions legals, i ha estat ponent el magistrat **Sr. ALBERT ANDRÉS PEREIRA**, el qual expressa el parer del Tribunal.

ANTECEDENTS DE FET

Primer.- En data 11-09-2019 el Tribunal de Batlles va dictar sentència amb la següent decisió:

“Primer.- que desestimant la demanda formulada pel Sr. RRL –legal representant de la seva filla menor ARO-, articulada aquesta contra la societat mercantil andorrana per accions “A, S.A.” així com contra la companyia d’assegurances “B, S.A.”, ha d’absoldre i absol lliurement a les dues darreres de tots els pediments efectuats de contrari, imposant al demandant les costes processals causades de conformitat amb el III.- Considerant de la present resolució.”

Segon.- Contra l’esmentada resolució la representació processal de les societats A SA i B SA, així com la representació processal del Sr. RRL interposaren recurs d’apel·lació.

En data 20-11-2019 la representació processal de les societats A SA i B SA presentà el seu escrit de conclusions, i en virtut dels arguments que s’hi exposen demana que es revoqui parcialment la sentència d’instància, en el sentit d’estimar amb caràcter principal i pel que fa a la societat A SA l’excepció peremptòria de manca de legitimació passiva formulada per la mateixa i quant al fons de la qüestió plantejada, que es confirmi la desestimació de les pretensions de la demandant en tots els seus termes, fent imposició a la part actora de les costes derivades de la tramitació del present procediment en les seves dues instàncies, incloent els honoraris d’advocat i procurador.

Per escrit de conclusions de data 28-11-2019, la representació processal del Sr. RRL demana que es revoqui la sentència d’instància declarant la responsabilitat de l’estació en relació a les lesions patides per la menor ARO, i condemnant a A SA i solidàriament a B SA a satisfer a aquesta part la quantitat que en resulta dels danys i perjudicis passats, presents i

futurs derivats de l'accident de data 1-02-2017, endemés demana la condemna en costes processals causades en ambdues instàncies a l'altra part.

Tercer.- En data 11-12-2019 la representació processal de les societats A SA i B SA presentà el seu escrit de contesta a les conclusions i ratificà les peticions efectuades en el seu escrit de conclusions i imposició de la totalitat de les costes judicials causades en ambdues instàncies incloent les d'advocat i procurador.

La representació processal del Sr. RRL en data 23-12-2019 aportà el corresponent escrit de contesta a les conclusions, i en virtut dels arguments que s'hi exposen, reitera les peticions del seu escrit de conclusions.

FONAMENTS DE DRET

Primer.- La part agent interessa en aquest procés que es declari la responsabilitat de les demandades com a conseqüència de l'accident que va patir la seva filla menor d'edat mentre practicava l'esquí en l'estació de X, el dia 1 de febrer de 2017. La sentència apel·lada conté una descripció exhaustiva dels fets, que es dona aquí per reproduïda, els quals, en síntesi, consisteixen en què la referida menor va caure del remuntador d'una pista vermella i, a continuació, assistida pel seu pare, va baixar per la mateixa línia del remuntador, que presenta una pendent pronunciada del 41%, amb una inclinació de 24º. Com que només tenia una experiència reduïda, consistent en uns pocs dies de classe a càrrec d'un monitor, va perdre el control, baixant en línia recta per aquella zona de forta pendent, i va anar a impactar amb l'extrem superior de la barana metàl·lica del sistema d'accés al remuntador.

Com a conseqüència de l'impacte, la menor va patir fractura facial a nivell d'ambdós maxil·lars superiors, regió alveolar i paladar, desplaçament ossi i pèrdua de sis peces dentals, a més d'una ferida oberta al llavi inferior, lesions de caràcter greu.

La sentència apel·lada ha desestimat la demanda, en considerar que va existir una culpa exclusiva de la víctima, com ja ressort dels pronunciaments de la jurisdicció penal que van examinar les diligències seguides per aquests mateixos fets.

Segon.- Les societats demandades interposen recurs d'apel·lació per tal que es declari, com ja van sol·licitar en la instància, la seva manca de legitimació passiva. En la seva opinió, l'entitat A SA no va comercialitzar el paquet turístic que va permetre als interessats accedir a l'estació d'esquí, de manera que no existia una relació contractual entre les parts. D'altra banda, s'entén que l'explotació del domini esquiable correspon de forma exclusiva a la societat C SAU (en endavant C), a qui correspon la responsabilitat derivada dels accidents que puguin patir els usuaris d'aquest sector, segon la clàusula 15ª del contracte de mandat per a la comercialització conjunta de les estacions d'esquí de les Parròquies D i E, denominades A.

En termes generals, convé recordar que, segons el principi del perjudici o gravamen, només poden ser objecte del recurs d'apel·lació aquelles sentències que siguin desfavorables per a la part que pretengui impugnar-les, ja que el recurs es dirigeix contra la part dispositiva i no, de forma aïllada, contra la seva fonamentació jurídica.

Ara bé, en aquest cas particular la sentència també ha estat apel·lada per la contrapart, de manera que, per tal d'evitar qualsevol tipus d'indefensió, s'ha d'admetre que els demandats puguin reproduir en aquesta instància

les pretensions que van formular davant la Batllia sobre la seva manca de legitimació passiva.

En relació amb aquesta qüestió, la part demandada al·lega que només té assumit un mandat per dur a terme la comercialització conjunta de les estacions d'esquí de les Parròquies D i E, sota la denominació A, mentre que la responsabilitat derivada de la utilització dels forfets correspon exclusivament a les societats mandants, en aquest cas a C, que són les que exploten cadascun dels dominis esquiables.

En primer lloc, no es poden acollir les al·legacions que neguen que A hagués comercialitzat el paquet turístic que van utilitzar els interessats. Segons el conveni que es va acompanyar a l'escrit de contestació a la demanda, aquesta societat és l'encarregada de comercialitzar el forfet amb aquesta denominació, de manera que la utilització del forfet per part dels interessats comporta una clara relació contractual, encara que l'adquisició s'hagi pogut fer a través d'intermediaris.

En aquestes circumstàncies, no hi ha dubte que la comercialitzadora ha d'assumir les conseqüències front a tercers de la utilització del forfet que subministra A, que apareix externament com l'explotadora del domini esquiable. Les relacions internes entre les societats titulars de les estacions d'esquí i la comercialitzadora són alienes als usuaris, que no tenen per què conèixer-les, de manera que, per causa de la relació contractual que existeix entre la comercialitzadora i aquests usuaris, s'ha d'admetre que la primera ostenta la necessària legitimació passiva i, per això, la relació processal està adequadament constituïda en aquest cas.

Procedeix, doncs, desestimar el recurs d'apel·lació de les demandades.

Tercer.- Sobre la qüestió de fons, tal com abans s'ha exposat, la sentència apel·lada conclou que ha existit una culpa exclusiva de la

víctima en la producció de l'accident, en base als pronunciaments dels tribunals penals que van conèixer de les diligències incoades per aquests mateixos fets.

En relació amb la vinculació que existeix respecte de pronunciaments previs dels tribunals penals, la sentència d'aquesta Sala de 23 de juliol de 2009 (TSJC-061/09) va declarar que:

“És cert que fins fa poc temps, aquesta Sala considerava que la jurisdicció civil no resta vinculada per una sentència penal absolutòria, a menys que aquesta declarés la inexistència del fet enjudiciat, i que ni tant sols la vincula la valoració dels fets declarats provats penalment. Nogensmenys, la jurisprudència més recent del Tribunal Constitucional, adoptant els criteris no només negatius o preclusius, sinó positius o prejudicial de la cosa jutjada penal reconeguts pel Tribunal Constitucional espanyol, va invalidar la jurisprudència fins a llavors seguida per la Sala civil d'aquest Tribunal Superior, i va posar per principi que seria contrari al bon sentit que dues sentències referents al mateix afer i entre els mateixos litigants puguin contenir sobre qüestions fonamentals del litigi, afirmacions radicalment contradictòries”.

En aquest sentit, la sentència del Tribunal Constitucional de 12 de març de 2008 (causa 2007-36-RE) afirma que:

“La interpretació doctrinal que s'ha anat fent de la cosa jutjada penal és coneguda. Així, mentre que la doctrina clàssica ha reconegut que la cosa jutjada penal només tenia efectes negatius o preclusius en contra del que succeeix amb els efectes positius de la cosa jutjada civil, una interpretació més recent, avalada per la jurisprudència constitucional comparada, (concretament en reiterades resolucions del Tribunal Constitucional espanyol) reconeix de fet l'efecte no només negatiu o preclusiu, sinó positiu o prejudicial de la cosa jutjada penal de manera que allò que ella ha establert vincula resolucions posteriors dels tribunals.

(...)

D'altra banda, si com aquest Tribunal va declarar en la sentència del 7 de setembre del 2007, recaiguda en la causa 2007-11-RE seria absurd 'que uns mateixos fets, considerats pel mateix Tribunal, en relació amb el mateix acusat, puguin ser qualificats i jutjats de manera radicalment diferent', no seria menys

contrari al bon sentit que dues sentències referents al mateix afer i entre els mateixos litigants puguin contenir, sobre qüestions fonamentals del litigi, afirmacions radicalment contradictòries. Arribaríem a aquest resultat si en aquest cas o en d'altres de similars, la cosa jutjada penal fos exclusivament preclusiva o excloent i no també prejudicial”.

Per la seva part, la sentència d'aquesta Sala de 9 de juny de 2015 (TSJC-0000024/2015) declara que:

“Quant a l'autoritat de la cosa jutjada, s'ha de recordar que té dos aspectes, un és negatiu puix impedeix que un mateix procés es torni a fer entre unes mateixes parts, i l'altre és positiu o prejudicial, fent que el contingut de la sentència ferma vincula als tribunals que coneixen de plets posteriors respecte dels que el primer resulta prejudicial, de manera que han d'adoptar aquell contingut com a fet no qüestionable a l'hora de dictar sentència. Si bé, aquest efecte de cosa jutjada en el seu aspecte positiu, també està sotmès a certes condicions, i que no es pot posar una part en posició d'indefensió pel fet de frustrar-la de la possibilitat de discutir els fets i les proves invocats en contra d'ella, aquesta realitat no impedeix que els elements d'un procés passat, i que guarda certa connexitat amb el nou procés, estiguin integrats al nou procediment”.

Quart.- Aplicant aquest criteri en el present supòsit, s'ha de concloure que els pronunciaments de la jurisdicció penal, recaiguts quan va examinar les diligències seguides per aquests mateixos fets, són condicionants d'aquesta resolució, en la mesura en què es pronuncien de manera taxativa sobre l'existència d'una culpa exclusiva de la víctima.

En aquest sentit, l'aute de la Batllia de 12 de març de 2018 afirma que existia un panell senyalitzador que indicava el nivell de dificultat a l'inici del remuntador, que la menor no tenia el nivell de coneixements suficients per accedir a aquella instal·lació, que no va tenir l'habilitat de sortir de la línia del teleesquí i que no va poder controlar el descens per aquell lloc, de manera que *“en els fets d'autes no s'aprecia cap altre element generador del resultat lesiu que la pròpia conducta de la víctima, doncs, les lesions*

sofertes arran de l'accident d'esquí, es deriven, exclusivament, de la seva pròpia negligència sense ingerència de cap altre element en el nexa causal entre el fet generador i el resultat produït". Aquestes consideracions van ser confirmades per l'auto de 25 d'abril de 2018 del Tribunal de Corts, el qual considera que "en el supòsit examinat la causa del mateix no fou per manca de protecció necessària dels diferents elements i objectes existents a l'estació d'esquí de constant al·lusió".

En conseqüència, per aquesta sola raó ja procediria desestimar el recurs d'apel·lació que interposa la part agent.

Cinquè.- A més d'aquestes conclusions de la jurisdicció penal, en cap cas es podria considerar compromesa la responsabilitat civil de les demandades. Com ressort de la sentència d'aquesta Sala de 31 de gener de 2014 (TSJC-152/2013):

"Que sigui en el marc de la responsabilitat extra contractual (en la qual s'ha d'establir la manca de diligència o la negligència, fins i tot mínima) o en el marc de la culpa contractual (en la qual s'ha d'establir que la contrapart va ser negligent o no va fer tot el necessari possible per a que no ocorri l'accident), el punt cabdal del present plet és de determinar si existeix per part de l'hotel (...) una culpa que hagi determinat la producció de l'accident".

En el supòsit que ara s'examina, el contingut de les actuacions no permet apreciar una culpa o negligència imputable a la demandada, la qual hauria de basar-se en tot cas en la predictibilitat del dany. En primer lloc, el conjunt de circumstàncies que ja han quedat recollides condueixen a apreciar una culpa exclusiva de la víctima, especialment pel fet d'utilitzar una instal·lació de risc que la menor no tenia coneixements suficients per afrontar. En segon lloc, i més rellevant, perquè, un cop produïda la caiguda del teleesquí, el comportament adequat hagués estat desplaçar-se fins a alguna de les dues pistes que recorren paral·lelament al remuntador, anomenades Y i Z, tal com posa de relleu l'informe de la Policia (foli 130 de les actuacions), enlloc d'iniciar el descens per la

mateixa línia del teleesquí, que presenta un pendent pronunciat del 41%, i que va provocar que la interessada perdés el control.

En realitat, l'únic incompliment que la part agent atribueix a l'estació d'esquí és la inexistència de proteccions en la barana metàl·lica situada a la part inferior del remuntador, contra la qual va impactar la menor. Ara bé, la necessitat d'instal·lar aquestes proteccions no era previsible, des del moment en què es tracta d'un lloc de sortida, i no d'arribada, dels usuaris del teleesquí. El fet de què, després de l'accident, s'hagi procedit a col·locar-les no desvirtua aquesta conclusió, ja que, com va afirmar l'aute de 25 d'abril de 2018 del Tribunal de Corts, *“als efectes pretesos, resulta jurídicament irrellevant que en el moment actual la tanca metàl·lica i recoberta de fusta on va anar a impactar finalment la menor, es trobi més protegida, puix que sempre que es produeix algun accident d'esquí l'estació cerca les màximes solucions possibles perquè no es torni a repetir. Però en tot cas, com ja s'ha dit, en el supòsit examinat la causa del mateix no fou per manca de protecció necessària dels diferents elements i objectes existents a l'estació d'esquí de constant al·lusió”*.

Per tot això, procedeix desestimar també el recurs d'apel·lació que formula la part agent.

Sisè.- En haver-se desestimat ambdós recursos, procedeix imposar a cadascun dels apel·lants les costes causades a la respectiva contrapart, en aplicació de la constitució de l'emperador Zenó (Codi 7, 51, 5).

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, ha pres la següent

DECISIÓ

Primer.- Desestimar el recurs d'apel·lació que interposa el Sr. RRL, que actua en nom i representació de la seva filla menor d'edat ARO, contra la sentència dictada l'11 de setembre de 2019 per la Secció Civil del Tribunal de Batlles, amb imposició al recurrent de les costes causades en aquesta instància, inclosos honoraris d'advocat i procurador.

Segon.- Desestimar igualment el recurs que formulen les entitats A SA i B SA contra la sentència abans esmentada, la qual es confirma en els seus propis termes, amb imposició a les recurrents de les costes causades a la contrapart, amb inclusió dels honoraris d'advocat i procurador.

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-